

**Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет**

Кафедра теорії та історії держави і права

Ухач В.З.

**Історія правоохоронних органів
України**

Навчально-методичні матеріали

для студентів денної та заочної форми навчання

(спеціальність – *«Правоохоронна діяльність», «Правоохоронна діяльність та економічна безпека»*)

Тернопіль – 2021

Навчально - методичне видання

Рецензенти:

РОГАТИНСЬКА Ніна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права і процесу Західноукраїнського національного університету

СЛИВКА Ігор, доктор філософії в галузі права, заступник директора Представництва ПРАТ «ВНЗ МУАП» ЦДН «Тернопільський інститут»

Рекомендовано до друку кафедрою теорії та історії держави і права юридичного факультету ЗУНУ (протокол № 4 від 23 вересня 2021 р.)

Ухач В.З.

Історія правоохоронних органів України. Навчально-методичні матеріали. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2021. 52 с.

Навчально-методичні матеріали підготовлені у відповідності до програми навчального курсу «*Історія правоохоронних органів України*», що читається студентам спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

В історичній ретроспективі висвітлено процес формування та генези правоохоронних органів на теренах України та провідних країн Європи і США.

Навчально-методичні матеріали містять передмову, опис, програму, структуру залікового кредиту, тематику семінарських занять, КПЗи, самостійну роботу, перелік питань на іспит та рекомендовані джерела інформації.

Розрахований на студентів та викладачів вищих навчальних юридичних закладів, працівників правоохоронних органів, усіх, хто цікавиться історико-правовими витоками та генезою правоохоронних органів на українських землях.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Опис дисципліни «Історія правоохоронних органів України»	8
Програма навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів України»	9
Структура залікового кредиту з дисципліни «Історія правоохоронних органів України» (денна форма навчання)	13
Тематика проведення семінарських занять з курсу «Історія правоохоронних органів України»	15
Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»	20
Самостійна робота з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»	38
Перелік питань на іспит з навчального курсу «Історія правоохоронних органів України»	43
Рекомендовані джерела інформації навчального курсу «Історія правоохоронних органів України»	45

ПЕРЕДМОВА

Розбудова незалежної України як сучасної, правової, демократичної, європейської держави не видається можливим без утвердження верховенства права та інших принципів, затверджених Конституцією у всіх сферах суспільного та державного життя. Суголосні з фахівцями, які вказують на необхідність відновлення авторитету органів публічної влади, і, зокрема, правоохоронних органів як важливих інститутів охорони, захисту та забезпечення прав і свобод людини і громадянина, підтримання належного правопорядку, забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону України.

Переломні для української державності 2013-2014 роки, виступили своєрідним детонатором, що спродукував «нову хвилю» реформування правоохоронної системи, що проявилось в інтенсифікації її проведення (утворено нові правоохоронні органи, ліквідовано старі або здійснено їх переформатування). Водночас, соціологічні опитування, з моніторингом оцінки проведених змін, засвідчують, вкрай малу довіру українського суспільства до правоохоронної системи, особливо це стосується діяльності поліції та прокуратури.

Попри існуючу в науковому світі поліфонію думок, щодо визначення поняття «правоохоронні органи», більшість наукових поглядів можна звести до двох підходів: 1) у широкому розумінні правоохоронними органами вважаються усі органи державної влади (а в деяких випадках й представники громадянського суспільства), пріоритетним завданням чи ціллю яких є реалізація правоохоронної функції; 2) у вузькому підході правоохоронними вважаються лише ті органи державної влади, які нормативно визначені як правоохоронні.

З поміж причин відсутності узгодження та єдиного розуміння поняття правоохоронного органу, науковцями виділяються наступні: відсутність закріплення в законодавстві України повноцінного поняття правоохоронного органу; постійний процес реформування правоохоронної системи за відсутності його концептуального бачення зі сторони як науковців, так і законотворців; відсутність єдиного узгодженого бачення, які саме функції є правоохоронними, та які з них мають здійснювати органи правоохоронної сфери тощо.

Введення нового поняття органу правопорядку в текст Конституції України не тільки не вирішило численні протиріччя в правоохоронній сфері, а навпаки посилює непорозуміння та неузгодженість.

За твердженням О. Вакарової, реформа та якісне перетворення правоохоронної системи є неповноцінним та відбувається повільними темпами, що пов'язано із системними проблемами організації її проведення. До таких

варто віднести зокрема наступні: 1) наукова та нормативна неузгодженість щодо фундаментальних понять «правоохоронний орган», «правоохоронна система», «правоохоронна функція», «орган правопорядку»; 2) несистемний характер здійснення реформування, який відбувається подекуди без стратегічного бачення кінцевої мети таких перетворень; 3) проблема, яка частково співвідноситься із попередньою, відсутність нормативно-правового акту, який би зафіксував правові основи правоохоронної системи (Вакарова О. В. *Конституційно-правовий статус правоохоронних органів: сучасні підходи: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2019. С. 5-7).*

Кожна держава як владно-політична організація суспільства, що володіє державним суверенітетом, спеціальним апаратом управління і встановлює правовий порядок на певній території не може обходитися без спеціального апарату примусу. Така ознака держави як всеосяжний і загальнообов'язковий характер актів органів державної влади зумовлює наявність в системі її апарату спеціальної структури, що забезпечує законність і правопорядок на території поширення державного суверенітету. Україна, яка, незважаючи на непростий шлях державотворення, має великий історичний досвід розбудови правоохоронних органів від найдавніших часів до сучасності.

У контексті вищевикреслених проблем, уведення в навчальний процес підготовки майбутніх правоохоронців (спеціальність 262 – «Правоохоронна діяльність») навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів України», видається актуальним, що дозволить майбутнім «стражам» правопорядку системно ознайомитися з витоками та генезою функціонування правоохоронних органів в контексті їх світового та вітчизняного розвитку.

Метою навчальної дисципліни «Історія правоохоронних органів України» є оволодіння студентами необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій, основних напрямів діяльності, соціального призначення правоохоронних органів, перспектив і можливостей їх розвитку, а також розвинути загальну державно-правову культуру студента.

В результаті вивчення курсу «Історія правоохоронних органів України» студенти повинні:

- аналізувати основні етапи розвитку правоохоронних органів в Україні і провідних країнах Європи і США;
- знати структуру, організацію і основні напрямів діяльності правоохоронних органів в Україні і провідних країнах світу;
- вивчити нормативно-правові акти, що регламентують статус і функціонування правоохоронних органів.

Найменування та опис КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- наполегливість у досягненні мети, вміння постійно і системно працювати над собою та отриманою інформацією;
- здатність мислити логічно, критично, креативно, науково аналізувати соціально значимі проблеми і процеси юридичної сфери;
- володіти системою категорій і методів, необхідних для вирішення типових завдань у різних галузях професійної юридичної діяльності;
- сприймати право як вищу цінність соціального життя індивіда;
- сучасні уявлення про принципи гармонійного розвитку юриспруденції;
- здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для застосування їх у сфері права;
- здатність застосовувати на практиці принципи розуміння соціальних і правових наслідків своєї професійної діяльності.

Для успішного оволодіння курсом *«Історія правоохоронних органів України»* студентам необхідно мати знання та набути вмінь та навичок з курсів: *«Теорія держави і права»*, *«Історія держави і права України»*, *«Історія держави і права зарубіжних країн»*, *«Історія України»*, *«Конституційне право України»*, *«Правові інституції України»*.

Студенти повинні знати:

- навчальний програмний матеріал з історії правоохоронних органів України;
- історичні джерела та пам'ятки права, які містять дані про організацію і діяльність правоохоронних органів;
- основні закономірності та особливості генези і розвитку правоохоронних органів України і провідних світових держав.

Студенти повинні уміти:

- орієнтуватись у нормативному матеріалі, вміти знайти у кодексах, збірниках, хрестоматіях відповідний нормативний-правовий акт, наукову публікацію;
- навчитися аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал з історії правоохоронних органів;
- надавати характеристику роботі різних правоохоронних органів та її ефективності;
- вміти проводити порівняльний аналіз структури і діяльності різних правоохоронних органів України і світу.

Хочемо наголосити на **особливостях структурно-логічної схеми** побудови навчально-методичних матеріалів *«Історія правоохоронних органів України»*. По-перше, наявність окремого модульного блоку з історії становлення та розвитку правоохоронних органів в провідних країнах Європи

та США, що передує пізнанню формування та генези правоохоронних органів на українських теренах в їх історичній ретроспективі. По-друге, включенням у кожному темі питань, що дають загальну характеристику функціонування державного механізму у відповідний історичний період (враховуючи, що навчальні плани у підготовці фахівців у галузі правоохоронної діяльності, здебільшого не включають вивчення предметів загальнотеоретичної юриспруденції, історії українського та світового державо- та правотворення, тощо – *Авт.*), що на наше переконання, дозволить студентам краще пізнати витоки та закономірності функціонування правоохоронних органів.

Авторський колектив свідомий того, що це одна з «перший ластівок», зрештою як і одна з перших спроб в українському освітньому просторі подати, з компаративістських позицій, системних огляд становлення та трансформації правоохоронних органів на українських землях, а тому сподівається на конструктивну дискусію та слушні зауваги.

Віриться, що запропоноване видання стане у добрій нагоді студентам спеціальності «Правоохоронна діяльність» і сприятиме їх якісній фаховій підготовці.

Опис дисципліни
«Історія правоохоронних органів України»
«Історія правоохоронних органів України»

Дисципліна «Історія правоохоронних органів України»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS -5	Галузь знань - 26 Цивільна безпека	Статус дисципліни(обов'язкова) Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 262 Правоохоронна діяльність	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 1,2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекцій: Денна – 30 год. Заочна – 4 Семінари: Денна – 15 год. Заочна –
Загальна кількість годин – 150		СРС : Денна - 86 год. Заочна - Індивідуальна робота – 4
Тижневих годин: Денна форма навчання I семестр – 8 з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю I семестр – іспит (ДФН)

Програма навчальної дисципліни
«Історія правоохоронних органів України»

Змістовий модуль 1. Науково-методологічні засади курсу «Історія правоохоронних органів України». Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.). Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.). Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів. Тематики 1 – 5.

Тема 1. Історія правоохоронних органів як навчальна дисципліна.

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук.
2. Предмет і функції історії правоохоронних органів.
3. Методологія та понятійний апарат навчального курсу.
4. Періодизація історії правоохоронних органів.

Тема 2. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.

1. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.
2. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
3. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
4. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.

Тема 3. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V–сер. XVII ст.).

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Функціонування правоохоронних органів в Англії.
3. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції.
4. Правоохоронні органи в Священній Римській імперії Германської нації.

Тема 4. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).

1. Особливості державотворення у період Нового часу.
2. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
3. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.
4. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
5. Створення системи правоохоронних органів США.

6. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.

Тема 5. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
2. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.
3. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права.
4. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.

Змістовий модуль 2. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX –поч. XX ст. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.). Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України. Темі 6 – 15.

Тема 6. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX– сер. XVII ст.).

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.
2. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської д-ви.
3. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.
4. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському.
5. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.

Тема 7. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).

1. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини.
2. Генеза правоохоронної системи Запорозької Січі.
3. Правоохоронна системи Гетьманщини.
4. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.

Тема 8-9. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX –поч. XX ст.

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської імперії.
2. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.
3. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди.
4. Формування, генеза, етапи реформування органів поліція імперії.
5. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.

Тема 10. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини: етапи та спроби реформ.

1. Особливості державного механізму на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій.
2. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.
3. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії.
4. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії.
5. Особливості функціонування правоохоронних органів в умовах конституційної Австро-Угорської імперії.

Тема 11-12. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.).

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави
2. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).
3. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).
4. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).
5. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.

Тема 13-14. Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.
2. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.
3. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.
4. Зміни в системі правоохоронних органів у період деєсталінізації («відлиги») та застою.

5. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.

Тема 15. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.

1. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
2. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015 - 2020 рр.
3. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.
4. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
5. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
6. Напрямки реформування Служби безпеки України.
7. Роль і місце національного антикорупційного бюро в системі правоохоронних органів незалежної України.
8. Державне бюро розслідувань: особливості конституційно-правового статусу та перспективи діяльності.
9. Функції та правові основи податкової міліції України.

Структура залікового кредиту з дисципліни
«Історія правоохоронних органів України»
(денна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин				
	Лек- ції	Прак- тичні зан-тя	Самос- тійна робота	Індиві- дуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Науково-методологічні засади курсу «Історія правоохоронних органів України». Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V – сер. XVII ст.). Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.). Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів. Темі 1 – 5.</i>					
<i>Тема 1. Історія правоохоронних органів України як навчальна дисципліна.</i>	2	1	5		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 2. Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього Світу.</i>	2	1	5	1	Поточне опитування, тестування
<i>Тема 3. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V–сер. XVII ст.).</i>	2	1	6		Тестування
<i>Тема 4. Правоохоронні органи Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).</i>	2	1	6		Поточне опитування
<i>Тема 5. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.</i>	2	2	6		Поточне опитування, тестування
<i>Змістовий модуль 2. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ Руси-України, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої. Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX – поч. XX ст. Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.). Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України. Темі 6 – 15.</i>					
<i>Тема 6. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської держави, ВКЛ та Речі Посполитої (к. IX– сер. XVII ст.).</i>	2	1	6	1	Поточне опитування

<i>Тема 7.</i> Функціонування правоохоронних органів в умовах відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).	2	1	6	1	Тестування
<i>Тема 8-9.</i> Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії XIX –поч. XX ст.	4	1	6		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 10.</i> Правоохоронні органи на західноукраїнських землях в умовах Австрії та Австро-Угорщини: етапи та спроби реформ.	2	1	6		Поточне опитування, тестування
<i>Тема 11-12.</i> Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.).	4	2	6	1	Змістовий модуль 2
<i>Тема 13-14.</i> Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.	4	2			Поточне опитування, тестування
<i>Тема 15.</i> Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.	2	2			Поточне опитування, тестування
Разом	30	15	82	4	

Тематика проведення семінарських занять з курсу
«Історія правоохоронних органів України»
Загальні методичні рекомендації

Вважаємо за доцільне запропонувати студентам ряд методичних порад, які б допомогли оперативню, а головне ефективно підготуватися до семінарських занять, так і до тем, що винесені на самостійне опрацювання. Отже:

- студент повинен ознайомитись з методичними матеріалами до теми семінару;

- вдумливо опрацювати рекомендовані джерела та літературу, пам'ятаючи про необхідність конспектування найважливіших фактів, положень, аргументів, дослівних виписок (цитат), тез, розширеного плану, анотації тощо;

- звертатися до словників та довідників, щоб не залишити поза увагою незнайомі поняття, термінологію, старанно працювати з примітками, коментарями, таблицями;

- приділяти значну увагу завершальному етапу підготовки до семінарських занять-глибокому осмисленню опрацьованих джерел і літератури стосовно виділених у плані питань, співставленню концепції, позицій і точок зору різних авторів;

- формувати обґрунтовані висновки і узагальнення, запитання своїм колегам;

- виробляти вміння доводити свою точку зору, пов'язувати історичний досвід формування та розвитку систем правоохоронних органів із сучасними проблемами державного будівництва, реформування діючої системи правоохоронних органів.

Семінарське заняття № 1

Тема. Історія правоохоронних органів як навчальна дисципліна.
Формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу.....2 год.

Мета: розкрити науково-методологічні засади курсу, висвітлити місце і роль дисципліни у підготовці правоохоронців та охарактеризувати особливості формування правоохоронних органів у державах Стародавнього світу.

Питання для обговорення:

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук. Предмет і функції історії правоохоронних органів.

2. Методологія та понятійний апарат навчального курсу. Періодизація історії правоохоронних органів

3. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.

4. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
5. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
6. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.

Семінарське заняття № 2

Тема. Правоохоронні органи у період Середньовіччя (V-сер. XVII ст.) та Нового часу (кін. XVII – поч. XX ст.).....2 год.

Мета: розкрити правоохоронні органи у період Середньовіччя та Нового часу.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Функціонування правоохоронних органів в Англії та Франції.
3. Правоохоронні органи в Священній Римській імперії Германської нації.
4. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
5. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції та Великобританії.
6. Створення системи правоохоронних органів США.

Семінарське заняття № 3

Тема. Розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.....2 год.

Мета: висвітлити розвиток сучасних зарубіжних систем правоохоронних органів.

Питання для обговорення:

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
2. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.
3. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права.
4. Організаційно-правові аспекти розвитку міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері.
5. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.

Семінарське заняття № 4

Тема. Становлення та генеза правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської держави, ВКЛ

та Речі Посполитої (к. IX- сер. XVII ст.) та відродженої середньовічної Української козацької держави (сер. XVII - др. пол. XVIII ст.).....2 год.

Мета: охарактеризувати еволюцію правоохоронних органів на українських землях у період Середньовіччя та Нового часу.

Питання для обговорення:

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.
2. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської держави. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.
3. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.
4. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини.
5. Генеза правоохоронної системи Запорозької Січі.
6. Правоохоронна системи Гетьманщини.

Семінарське заняття № 5

Тема. Система правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій (XIX - поч. XX ст.).....2 год.

Мета: охарактеризувати систему правоохоронних органів на українських землях в умовах Російської імперії, Австрії та Австро-Угорщини

Питання для обговорення:

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперії.
2. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.
3. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди.
4. Формування, генеза, етапи реформування органів поліція імперії. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.
5. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.
6. Функціонування прокуратура в Австрійській та Австро-Угорській імперії.
7. Діяльність органів поліції в Австрійській та Австро-Угорській імперії.

Семінарське заняття № 6

Тема. Розбудова національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави (1917-1921 рр.).....2 год.

Мета: охарактеризувати розбудову національної системи правоохоронних органів за доби відродженої Української держави в період 1917-1921 рр.

Питання для обговорення:

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави
2. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).
3. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).
4. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).
5. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.

Семінарське заняття № 7

Тема. Становлення та генеза системи правоохоронних органів радянської України.....2 год.

Мета: охарактеризувати формування та генезис системи правоохоронних органів УРСР.

Питання для обговорення:

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.
2. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.
3. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.
4. Зміни в системі правоохоронних органів у період десталінізації («відлиги») та застою.
5. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.

Семінарське заняття № 8

Тема. Формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.....2 год.

Мета: охарактеризувати формування та розбудова національної моделі правоохоронних органів незалежної України.

Питання для обговорення:

1. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
2. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015 - 2020 рр.
3. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.

4. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
5. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
6. Напрямки реформування Служби безпеки України.
7. Роль і місце національного антикорупційного бюро в системі правоохоронних органів незалежної України.
8. Державне бюро розслідувань: особливості конституційно-правового статусу та перспективи діяльності.
9. Функції та правові основи податкової міліції України.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

КПІЗ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України» розбите на варіанти, кожен з яких включає два завдання, які, *по-перше*, охоплюють тематичні блоки курсу (тобто, кожне завдання відповідає переліку тем, що передбачені відповідним заліковим модулем. Це в свою чергу забезпечує наскрізний контроль індивідуальної роботи студента на протязі вивчення дисципліни), відповідаючи заліковим модулям, *по-друге*, передбачають *творчі завдання*:

- аналіз джерел права, нормативно-правовий актів з історії правоохоронних органів провідних країн світу та України;
- складання тематичного глосарію понять з історії правоохоронних органів провідних країн світу та України;
- складання розгорнутого плану відповіді із висновками до проблемних тем курсу;
- опрацювання окремих тематичних аспектів монографічної літератури з навчального курсу;
- складання тематичних схем, таблиць з розкриттям особливостей правоохоронних органів провідних країн світу та України.

Варіанти КПІЗ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

Група ПД - 11

Варіант 1

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 8.

Варіант 2

1. Предмет і функції історії правоохоронних органів.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 3

1. Методологія та понятійний апарат навчального курсу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 8.

Варіант 4

1. Періодизація історії правоохоронних органів.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 5

1. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 6

1. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 7.

Варіант 7

1. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Варіант 8

1. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 9

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 10

1. Функціонування правоохоронних органів в Англії.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 11

1. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 12

1. Правоохоронні органи в Священні Римській імперії Германської нації.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 13

1. Особливості державотворення у період Нового часу.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 14

1. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 15

1. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 16

1. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 17

1. Створення системи правоохоронних органів США.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 18

1. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 19

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 20

1. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 21

1. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 4.

Варіант 22

1. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 23

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 24

1. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської д-ви.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 26

1. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 27

1. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 3.

Група ПД - 12

Варіант 1

1. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 2.

Варіант 2

1. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщини.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 2 і зробіть опорний конспект.

Варіант 3

1. Генеза правоохоронної системи Запорізької Січі.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 4

1. Правоохоронна системи Гетьманщини.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 1 і зробіть опорний конспект.

Варіант 5

1. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 6

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської імперії.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 1.

Варіант 7

1. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 8

1. Становлення та генеза інституту прокуратури: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди (XIX ст.).
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 2 і зробіть опорний конспект.

Варіант 9

1. Формування, генеза, етапи реформування органів поліції Російської імперії.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 10

1. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 8.

Варіант 11

1. Особливості державного механізму на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 12

1. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 13

1. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 14

1. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 15

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави 1917-1921 рр.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 16

1. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 17

1. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 18

1. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 19

1. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 20

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 21

1. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Варіант 22

1. Генеза правоохоронних органів УРСР в роки війни та післявоєнний період.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 23

1. Зміни в системі правоохоронних органів у період десталінізації («відлиги») та застою.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 24

1. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 25

1. Особливості становлення національної моделі правоохоронних органів.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 1 і зробіть опорний конспект.

Варіант 26

1. Етапи реформування правоохоронних органів незалежної України
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 4.

Група ПД - 13

Варіант 1

1. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 2

1. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 3

1. Створення системи правоохоронних органів США.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 4

1. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 5

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 6

1. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 7

1. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 8

1. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 9

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 4.

Варіант 10

1. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської д-ви.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 11

1. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 12

1. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Варіант 13

1. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 14

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 15

1. Функціонування правоохоронних органів в Англії.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 16

1. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 17

1. Правоохоронні органи в Священні Римській імперії Германської нації.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 18

1. Особливості державотворення у період Нового часу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 19

1. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 20

1. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 21

1. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 22

1. Створення системи правоохоронних органів США.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 23

1. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 24

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Група ПДЕБ - 11

Варіант 1

1. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 8 і зробіть опорний конспект.

Варіант 2

1. Предмет і функції історії правоохоронних органів.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 3

1. Методологія та понятійний апарат навчального курсу.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 3.

Варіант 4

1. Періодизація історії правоохоронних органів.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 5

1. Держава та її інституції країн Стародавнього світу.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 6

1. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 7

1. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 8.

Варіант 8

1. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Варіант 9

1. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 10

1. Функціонування правоохоронних органів в Англії.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 11

1. Система правоохоронних органів в середньовічній Франції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 7.

Варіант 12

1. Правоохоронні органи в Священні Римській імперії Германської нації.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 13

1. Особливості державотворення у період Нового часу.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 14

1. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 15

1. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів у Франції.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 16

1. Формування централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 17

1. Створення системи правоохоронних органів США.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 18

1. Становлення та розвиток правоохоронних органів в Російській імперії.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 19

1. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 20

1. Системи правоохоронних органів країн романо-германського типу.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 21

1. Системи правоохоронних органів країн англо-американського типу права
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 22

1. Міжнародні організації у сфері правоохоронної діяльності.
2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 23

1. Державні інституції на українських землях у період IX – сер. XVII ст.
2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 4.

Варіант 24

1. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси, Галицько-Волинської д-ви.
2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 26

1. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи Київської Русі.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 6.

Варіант 27

1. Литовські статuti як база еволюції правоохоронної системи у Великому князівстві Литовському.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Група ПДЕБ - 12

Варіант 1

1. Особливості функціонування правоохоронної системи Речі Посполитої.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 1

Варіант 2

1. Державні інституції Запорізької Січі та України-Гетьманщи.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 3

1. Генеза правоохоронної системи Запорізької Січі.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 7 і зробіть опорний конспект.

Варіант 4

1. Правоохоронна системи Гетьманщини.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 5

1. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 2.

Варіант 6

1. Державний механізм на українських землях у складі Російської імперії.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 7

1. Передумови та причини становлення системи органів правопорядку царизму.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 3 і зробіть опорний конспект.

Варіант 8

1. Становлення та генеза інституту прокуратури в Російській імперії: особливості діяльності у дореформений та післяреформений періоди.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 7.

Варіант 9

1. Формування, генеза, етапи реформування органів поліція імперії.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів (8-10 термінів і понять) по темі 3.

Варіант 10

1. Політична поліція (жандармерія) Російської імперії: причини створення та діяльність.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 11

1. Особливості державного механізму на українських землях у складі Австрійської та Австро-Угорської імперій.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 12

1. Передумови та причини становлення системи правоохоронних органів та особливості їх функціонування на західноукраїнських землях.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 13

1. Функціонування прокуратура в Австрійській імперії.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 4

Варіант 14

1. Діяльність органів поліції в Австрійській імперії.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 2.

Варіант 15

1. Особливості функціонування правоохоронних органів в умовах конституційної Австро-Угорської імперії.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 2 і зробіть опорний конспект.

Варіант 16

1. Функціонування владних інституцій в умовах відродженої Української держави 1917-1921 рр.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 8.

Варіант 17

1. Причини становлення та характерні риси діяльності правоохоронних органів за доби УЦР («першої» УНР).

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 5.

Варіант 18

1. Діяльність правоохоронних органів за доби Української держави (доба Гетьманату).

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 3.

Варіант 19

1. Правоохоронні органи за доби Директорії («друга» УНР).

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 4 і зробіть опорний конспект.

Варіант 20

1. Особливості функціонування системи правоохоронних органів ЗУНР.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 8.

Варіант 21

1. Формування органів захисту більшовицького режиму.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 22

1. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 23

1. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 5 і зробіть опорний конспект.

Варіант 24

1. Зміни в системі правоохоронних органів у період десталінізації («відлиги») та застою.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 5.

Варіант 25

1. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.

2. Складіть короткий глосарій (термінологічний словник) понять і термінів(8-10 термінів і понять) по темі 6.

Варіант 26

1. Особливості становлення національної моделі правоохоронних органів.

2. Складіть розширений план-проспект (деталізований план) по темі семінарського заняття 4.

Варіант 27

1. Етапи реформування правоохоронних органів незалежної України

2. Опрацюйте дві наукові статті (обов'язково має бути посилання на електронний ресурс публікацій) по темі 6 і зробіть опорний конспект.

Критерії оцінювання КПІЗ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

КПІЗ виділено в окремий заліковий модуль і разом з підсумковою оцінкою за поточне опитування складає 20% (10 % за успішно виконаний варіант завдань КПІЗ).

Робочий зошит із завданнями КПІЗ перевіряється керівником курсу, викладачами, що ведуть семінарські заняття перед виставленням третього залікового модуля.

УВАГА ! Завершений робочий зошит КПІЗ з курсу ІПОУ подається студентом на перевірку за 2 тижні до змістового модуля 3.

Зразок оформлення робочого зошита КПІЗ

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

для виконання **Комплексного практичного індивідуального завдання**
з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»
варіант № ____

Виконав: студент групи ПД–11

Іваненко І.І. _____ (підпис)

Перевірив:

_____

_____

(підпис)

Оцінка _____ балів

Самостійна робота
з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

№ п/п	Тематика	Кіл- сть годин
1.	Предмет, мета, завдання, методи вивчення дисципліни. Місце і значення в системі юридичних дисциплін.	1
2.	Періодизація навчального курсу. Навчальна історіографія.	1
3.	Актуальні проблеми історії правоохоронних органів.	1
4.	Загальносоціальні і формальноюридичні джерела правоохоронної діяльності.	1
5.	Спроби відокремити правоохоронну діяльність від інших видів державної діяльності.	1
6.	Створення перших підрозділів з правоохоронною функцією.	1
7.	Особливості правоохоронних органів античного світу.	1
8.	Виникнення правоохоронних органів на території України – у межах скіфської держави, міст-держав Північного Причорномор'я, Боспорського царства.	1
9.	Нормативно-правові засади створення і функціонування правоохоронних органів у провідних країнах світу часів феодалізму.	1
10.	Створення перших професійних правоохоронних, у тому числі, поліцейських формувань.	1
11.	Особливості структури і компетенції правоохоронних органів європейських країн періоду феодалізму.	1
12.	Правоохоронна діяльність на території України часів Київської Русі та на українських землях періоду іноземного панування XIV – XVII ст.	1
13.	Правоохоронні органи періоду формування і функціонування абсолютних монархій.	1
14.	Правове й ідеологічне підґрунтя існування і діяльності професійних правоохоронних формувань.	1
15.	Правоохоронні системи провідних європейських країн (Англія, Франція Німеччина) – загальне і особливе.	1
16.	Правоохоронні органи США.	1
17.	Нормативно-правові засади створення правоохоронної системи.	1
18.	Зміни в організації правоохоронних органів у зв'язку з входженням України до складу Російської імперії.	1
19.	Поліція і інші правоохоронні органи часів кризи кріпосницького ладу і буржуазних реформ.	1
20.	Особливе значення політичної поліції – III Відділення і жандармерія – нормативно-правові засади, структура, діяльність.	1
21.	Центральні і місцеві поліцейські органи. Поліцейська	1

	реформа 1862 р.	
22.	Діяльність реформованої загальної і політичної поліції другої половини ХІХ ст.	1
23.	Правоохоронні органи Східної Галичини та Закарпаття.	1
24.	Правоохоронні системи провідних країн Європи та Північної Америки.	1
25.	Поліція, та інші правоохоронні органи на українських землях в умовах воєнного стану 1914-1917 рр.	1
26.	Реформи Тимчасового уряду у галузі правоохоронної діяльності внаслідок Лютневої революції.	1
27.	Правоохоронна система УНР доби Центральної Ради.	1
28.	Реформи правоохоронних органів часів гетьманату П. Скоропадського	1
29.	Правоохоронні органи УНР періоду Директорії.	1
30.	Спроби реформування правоохоронної системи ЗУНР.	1
31.	Організація і діяльність правоохоронних органів радянської України.	1
32.	Організація, правові засади функціонування і основні напрямки діяльності правоохоронних систем країн Європи і США.	1
33.	Правоохоронні органи СРСР і УРСР у 1921 – на початку 30-х років.	1
34.	Зміни в організації і діяльності у зв'язку з утвердженням тоталітарного ладу у 30-х роках.	1
35.	Розбудова Радянської правоохоронної системи в Західних областях України 1939-1941 рр.	1
36.	Правові засади і основні напрямки перебудови правоохоронної системи в умовах воєнного стану 1941-1946 рр.	1
37.	Правоохоронні органи УРСР у 1941 – 1945 рр.	1
38.	Організація правоохоронної діяльності підрозділами ОУН-УПА.	1
39.	Органи з підтримання правопорядку Німецької, Румунської окупаційної адміністрації (1943-1944 рр.).	1
40.	Харківський і інші перші судові процеси над нацистськими злочинцями. Нюрнберзький та Токійський міжнародний трибунали.	2
41.	Діяльність центру Симона Візенталя.	2
42.	Організація і діяльність правоохоронних органів у повоєнні часи 1946 – 1953 рр.	2
43.	Спроби десталінізації правоохоронної системи.	2
44.	Правоохоронні органи у 60-х – 90-х роках. Спроби міжнародної інтеграції.	2
45.	Правоохоронні органи у механізмі влади сучасних держав світу. Міжнародні правоохоронні структури, правові засади створення і діяльності. Інтерпол – організація та діяльність.	2
46.	Різні підходи щодо визначення функцій і компетентності правоохоронних органів в країнах Європи.	2

47.	Правоохоронна система Великобританії.	2
48.	Правоохоронна система Франції.	2
49.	Правоохоронна система Німеччини.	2
50.	Правоохоронна система США.	2
	Тренінг з дисципліни	2
	<p style="text-align: center;">Порядок проведення і тематика тренінгу з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»</p> <p><i>По-перше</i>, одним з ключових завдань курсу є оволодіння студентами навиками аналізу нормативно-правових актів, що регулюють сферу правоохоронних систем країн світу та України;</p> <p><i>По-друге</i>, на тренінги студентам винесено ситуаційні задачі з основних джерел з історії українського права, державності та генези правоохоронних органів.</p> <p style="text-align: center;">Тематика завдань на тренінг з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»</p> <p>1. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): «Чоловік звернувся до церковного суду з проханням розлучитися, мотивуючи своє звернення тим, що його дружина кілька разів без його дозволу ходила на бенкети і додому поверталась». <i>Чи міг суд задовольнити такий позов?</i></p> <p>2. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за «Правами.....» 1743 р.): «Особа, захищаючи себе під час бійки з п'яною особою, завдала сильних ударів нападникові, внаслідок чого останній помер». <i>Як у такому випадку має вчинити суд: засудити чи виправдати підозрюваного?</i></p> <p>3. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): «Тіун М., померши, не залишив заповіту для своїх дітей, народжених від рабині». <i>Чи могли отримати спадок за законом ?</i></p> <p>4. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за статтями Руської Правди): «Суд виніс вирок смердові в розмірі 40 гривень за відрубаний палець, кваліфікувавши злочин за статтею 5 Руської Правди». <i>Чи вірна кваліфікація злочину?</i></p> <p>5. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за «Правами.....» 1743 р.): «Шляхтич удень проник на територію князівського палацу і викрав золоті речі на суму 2 рублів. Під час спроби втекти з місця крадіжки злодій був затриманий і переданий до суду. У судовому засіданні з'ясувалося. Що злодій вже один раз затримувався за крадіжку майна у шляхтича Ю. суд ухвалив рішення відрізати підсудному вухо». <i>Чи вірно вчинив суддя?</i></p> <p>6. Розв'яжіть ситуаційну задачу (за «Правами.....» 1743 р.): «Чиншовий селянин М., поникнувши в церкву для здійснення крадіжки, наразився на опір з боку священика, який на той момент</p>	4

	<p>там перебував. У результаті інциденту духовній особі було завдано побоїв. Суд визнав вину селянина М. і засудив його до смертної кари». Чи законне рішення ухвалив суд. Якщо ні, то як мав відповідати підсудний?</p> <p>(Детальніше розробку завдань на тренінги див.: ЕНММ «Історія правоохоронних органів України»).</p>	
	<p>Разом</p>	<p>86</p>

Перелік питань на іспит з навчального курсу «Історія правоохоронних органів України»

1. Предмет і функції історії правоохоронних органів. Історія правоохоронних органів в системі юридичних наук.
2. Методологія та понятійний апарат навчального курсу. Періодизація історії правоохоронних органів.
3. Державі інституції країн Стародавнього світу.
4. Зародження і особливості правоохоронних органів Стародавнього Сходу.
5. Виникнення та генеза правоохоронної системи Стародавньої Греції.
6. Органи захисту правопорядку у Стародавньому Римі.
7. Особливості розвитку правоохоронних органів у країнах Західної Європи у період феодалізму.
8. Функціонування правоохоронних органів Англії у період Середньовіччя.
9. Функціонування правоохоронних органів Франції у період Середньовіччя.
10. Правоохоронні органи в Священні Римській імперії Германської нації.
11. Характерні риси розвитку правоохоронних органів країн Європи і США кін. XVII – поч. XX ст.
12. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів Франції.
13. Запровадження централізованої системи правоохоронних органів Великобританії.
14. Створення системи правоохоронних органів США.
15. Загальні риси та специфічні особливості систем правоохоронних органів провідних західних держав.
16. Системи правоохоронних органів романо-германського типу права (Франція, Німеччина).
17. Системи правоохоронних органів англо-американського типу (Англія, США).
18. Організаційно-правові аспекти розвитку міжнародного співробітництва у правоохоронній сфері.
19. Міжнародні регіональні правоохоронні організації.
20. Особливості державного устрою України-Руси та Галицько-Волинської держави.
21. Становлення правоохоронних органів у системі урядуючих установ України-Руси та Галицько-Волинської держави.
22. «Руська правда» як джерело генези правоохоронної системи України-Руси.

23. Особливості державного устрою Великого князівства Литовського.
24. Еволюція правоохоронної системи Великого князівства Литовського. Литовські статuti.
25. Особливості політико-адміністративного устрою Запорозької Січі.
26. Особливості державного устрою Речі Посполитої.
27. Правоохоронна система Речі Посполитої.
28. Правоохоронні органи періоду Гетьманщини.
29. Поліцейська реформа 1862 року: причини проведення організаційні зміни, наслідки.
30. Загальна поліція імперії: основні напрями діяльності.
31. Сискна (розшукова) поліція: етапи становлення та організаційно-структурна розбудова, завдання, особливості діяльності на українських землях, співпраця з іншими правоохоронними органами.
32. «Государево око» - прокуратура в Російській імперії: становлення, періодизація, основні функції.
33. Формування та правовий статус спеціалізованих підрозділів поліції у Галичині в складі Австрії та Австро-Угорщини (1772–1918 рр.).
34. Політична (таємна) поліція монархії Габсбургів: державно-правовий статус та особливості функціонування на західноукраїнських землях.
35. Жандармерія в імперії Габсбургів: нормативно-правове забезпечення, організаційна структура, діяльність.
36. Вільне козацтво.
37. Становлення інституту прокуратури в період «першої» Української Народної Республіки.
38. Державна варта.
39. Функціонування прокуратури за доби Гетьманату.
40. Прокуратура за доби Директорії УНР.
41. Жандармерія ЗУНР.
42. Інститут прокуратури в період ЗУНР.
43. Особливості діяльності правоохоронних органів у період 1929 – 1939 рр. Надзвичайне законодавство в умовах великого терору.
44. Генеза правоохоронних органів в роки війни та післявоєнний період.
45. Функціонування правоохоронних органів у період перебудови.
46. Генеза правоохоронних органів України 1991-2015 рр.
47. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України у 2015 - 2020 рр.
47. Національна поліція України як новітній правоохоронний орган.
48. Трансформаційні процеси у прокуратурі України.
49. Роль новоутвореної спеціалізованої антикорупційної прокуратури України у процесі забезпечення прав і свобод людини та громадянина.
50. Напрямки реформування Служби безпеки України.

51. Роль і місце національного антикорупційного бюро в системі правоохоронних органів незалежної України.

52. Державне бюро розслідувань: особливості конституційно-правового статусу та перспективи діяльності.

53. Функції та правові основи податкової міліції України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ з дисципліни «Історія правоохоронних органів України»

Конституція України : від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

Акт проголошення незалежності України. Відомості Верховної Ради України. 1991. №38. Ст. 502.

Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради України. 1990. №31. Ст. 429.

Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України від 19.06.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 46. Ст. 366.

Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України : від 23.12.1993 р., № 3781. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.

Про міліцію. Закон України від 20.12.1990. Відомості Верховної Ради, 1991. №4. Ст. 20.

Про Національне центральне бюро Інтерполу. Постанова Кабінету Міністрів України № 220 від 25 березня 1993 року.

Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.

Про нотаріат: Закон України від 2.09.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 39. Ст. 241.

Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 2-3. Ст. 12.

Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. Ст. 382.

Історія держави і права України: підруч. / за ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. [у 2-х т.]. Т. І. К. 2003.

Історія органів внутрішніх справ. Навчальні матеріали до спецкурсу. Кіровоград, 2003. 236 с.

Історія держави і права України. Академ. курс: У 2-х т. / За ред. В.Я. Тація і А.Й. Рогожина. К. 2000.

Антология сыска: от полиции к внешней разведке В 14 т. К.: Знания Украины, Т. 1: Уголовный сыск: документы и материалы (X1 - нач. XX ст.) 2006. 612 с.;Т.2: Сыск, сыщики и преступный мир. 2006. 504.; Т.3: Сыщики о сыске :криминальные истории. 2009. 755 с.; Т.4:Криминальный сыск в Западной Европе (X1X-нач.ХХ вв.). 2009. 812 с.; Т.5. Преступный мир Парижа: записки сыщиков (X1X - начало ХХ вв.). 2010. 870 с.;Т.6: Приключение

- знаменитых литературных сыщиков : детективные истории (XIX – начало XX вв.). 2011. 927 с.
- Бандурка О.М., Греченко В.А., Ярмиш О.Н. Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок ХУІІІ ст. – 1917 р.): Х.:Золота миля, 2012. 616 с.
- Бойко І.Й., Тищик Б.Й. Історія держави і права України. Навчальний посібник. Львів, 2016.
- Бандурка О. М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: Науково практичний посібник. Харків: Основа, 2003.
- Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 кн. Кн.1. К.:Либідь. Військо України, 1994. 432 с.; Кн.2. 688 с.
- Боняк В.О. Становлення та розвиток правоохоронних органів України: історико-правовий аспект. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові підходи дослідження: міжкафедральний «круглий стіл» (м. Харків, 23 жовтня 2012 р.) / за ред. д. ю. н., доц. В.О. Сergyogina. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, ООО Рейтинг, 2012. 123 с.
- Бондаренко О.С., Литвиненко Т.О. Історичний розвиток правоохоронних органів: досвід США, Великобританії та України. Молодий вчений. 2018. № 10(62). С. 216-222.
- Білявська О. Реформи правоохоронних органів Києва в умовах зростання революційного та національного рухів у пореформенний період др. пол. ХІХ - поч. ХХ ст. URL: http://history-pages.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/41_5_Biliavska.pdf (дата звернення 12.09.2020 р.).
- Басараб Р. Історично-правовий аналіз виникнення посади Генерального прокурора України. Публічне право. 2014. № 2(14). С. 142-143.
- Бедрій М.М. Історико-правовий огляд джерел права Київської Русі. Молодий вчений. 2014. № 8 (11).
- Головко О.М., Ярмиш О.Н. Жандармерія в Російській імперії. URL. Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2005. 672 с.
- Гринюк В.О. Історико-правовий аналіз становлення та розвитку функцій обвинувачення у вітчизняному кримінальному судочинстві Х – ХІХ століття. Європейські перспективи. 2017. № 1.
- Грицаєнко Л.Р. Історико-правові витоки інституту прокуратури в Україні. Вісник прокуратури. 2008. № 2 (80).
- Добровольський Д.М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури: дис. ... к. ю. н.: 12.00.10 – судоустрій, прокуратура та адвокатура. Одеса. 2016.
- Іванова В. М. Історія держави і права України: Підручник. Київ: МАУП, 2007. 552 с.

ІДПУ. У 2-х т. Т. 2. За ред В.Я. Тація. АПН України. Нац. Юрид. Акад. України ім. Ярослава Мудрого. К., 2003. С. 24-25.

Історія органів прокуратури України. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/prokurytura/490-naglyad/9550-14----.html> (дата звернення 21.11.2019 р.).

Єднак В.М. Історичний розвиток реформування системи правоохоронних органів в Україні (з давніх часів до утворення СРСР). Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Випуск 2(23). Том 3. С. 3-6.

Жувака С. Прокурорський нагляд у кримінальному судочинстві на теренах України в складі російської імперії (друга половина XIX століття). Eurasian Academic Research Journal. 2017. № 1(07).

Жувака С.О. Історико-правовий аналіз розвитку функцій прокуратури України: автореф. дис. ... к. ю. н.: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Київ: [б.в.], 2019.

Кумейко А. В. Історико-правовий аналіз становлення, розвитку та організації суб'єктів протидії злочинності. Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 1(7), 2015. С. 67-70.

Кравчук В.М. Інституційно-правовий аспект функціонування прокуратури України як органу державної влади: моногр. Тернопіль: ТзОВ «Тернограф», 2013.

Клочков В.І. Історія прокуратури: монографія. Київ, 2004.

Курбатова І. Становлення та розвиток органів прокуратури на теренах України: історико-правовий аспект. National law journal: theory and practice. 2019. № 3.

Курбатова І. Становлення та розвиток органів прокуратури на теренах України: історико-правовий аспект. National law journal: theory and practice. 2019. № 3.

Басараб Р. Історично-правовий аналіз виникнення посади Генерального прокурора України. Публічне право. 2014. № 2(14).

Кашарський Ф.В. Організаційно-правові засади діяльності прокуратури в українських губерніях Російської імперії у другій половині XIX – на початку XX ст.: автореф. дис. ... к. ю. н.: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень. Харків: [б.в.], 2019.

Кузьминець О., Калиновський В., Дігтяр П. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К., 2009.

Клочков В.Г. Історія прокуратури України. К., 2002.

Лукашевич В.Г. Правоохоронна діяльність ОВС. Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗЮІ МВС України, 1998.

Литвак О.М. Функції прокуратури України : [навч.-метод. посіб.]. Хмельницький : ХІРУП, 1998. С. 167.

- Лакизюк В. П., Михайленко О.Р. Прокуратура України: витоки, розвиток, персоналії та правове регулювання. Вісник прокуратури. 2000. № 2. С. 34-42.
- Музиченко П. Історія держави і права України. Навчальний посібник. К., 2009.
- Миколенко В.А. Історико-правові аспекти становлення та розвитку прокуратури України. Порівняльно-аналітичне право. Електронний науковий журнал. 2017. № 1.
- Малюга В.І. Принципи організації та діяльності прокуратури України: дис. ... к. ю. н.: спец. 12.00.10. Київ, 2002.
- Михайленко О.Р. Прокуратура України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 336 с.
- Мавдрик М.Я. Становлення та розвиток прокуратури України як інституту захисту прав і свобод людини і громадянина. Вісник Харківського університету внутрішніх справ. 2012. № 3 (58).
- Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. Т. I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. 1232 с.; 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. 1224 с.; 2006. Т. III. Поліцейський менеджмент історія та сучасність 1192 с. К.: Атіка, 2007. 968 с. Т. IV. Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі засади поліцейської діяльності; 2009. 1008 с. Т. V. Кримінально-процесуальна та криміналістична діяльність поліцейських організацій; 2010. Т. VI. Розвідувальна діяльність поліції. 1100 с. С. 478; 2011. Т. VII. Адміністративно-правове забезпечення поліцейської діяльності. 1120 с.; Т. VIII «Інформаційно-аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської служби; міжнародне співробітництво».
- Назарук О. Підтримання публічного обвинувачення в суді – конституційна функція органів прокуратури України. Історико-правовий часопис. 2016. № 2(8).
- Наулік Н.С. Прокуратура України як інститут системи захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави: історія розвитку. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 1.
- Орлик Д. П. Історичний аналіз розвитку положень, які регламентують статус прокурора в кримінальному процесі. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2014. Вип. 6-1. Т. 4.
- Проневич О.С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України порівняльно-правовий аналіз: монографія. Харків : Ніка Нова, 2011. 509 с.
- Петровський В.М. Становлення та розвиток міської поліції Російської імперії у другій половині XVIII - на початку XX ст. (на матеріалах Одеси): автореф. дис. ... к.ю.н. Одеса: [б.м.], 19 с.

Петровський В.М. Формування міської поліції в Російській імперії наприкінці XVIII - на початку XIX ст. Південноукраїнський правничий часопис: Науковий журнал. Одеса. 2006. № 1. С. 207-210.

Петровський В.М. Функції міської поліції по забезпеченню митних таїнших правил торгової діяльності у містах за Статутом благочиння 1782 року. Митна справа. 2006. № 3. С. 59-63.

Петровский В.М. Этапы формирования розыскных функций городской полиции в Российской империи. Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук, праць. Одеса: Юридична література, 2006. Вип. 28. С. 243-246.

Петровський В.М. Християнські засади в діяльності міської поліції Російської імперії у другій половині XVIII ст. Право, держава, духовність: шляхи розвитку та взаємодії: Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. ОНЮА «Право, держава, духовність: шляхи розвитку та взаємодії» (3 вересня 2006 р., м. Одеса). Одеса: Фенікс, 2006. С. 286-288.

Ротнова І.Б. Історико-правові аспекти визнання прокурора суб'єктом кримінального провадження. Юридичний вісник. 2011. № 1(18).

Рогатюк І.В. Обвинувачення у кримінальному процесі України: монографія. Київ: Атіка, 2007. С. 13.

Римарчук Г. С., Сорока С.О. Історико-правовий аналіз спростування підозри (обвинувачення) в контексті реалізації функції захисту у кримінальному провадженні. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/31531/1/74-449-454.pdf> (дата звернення 23.11.2019 р.).

Сапін О.В. Прокурор у кримінальному провадженні з перегляду судових рішень: дис. ... к. ю. н.: 12.00.09. Київ, 2012.

Сухонос В. Щодо становлення органів обвинувачення. Право України. 2001. № 5. С. 119-120.

Свербигуз В. Старосвітське панство. Варшава. 1999. 217 с.

Сухонос В.В. Прокуратура в механізмі Української держави: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... д. ю. н.: 12.00.10 - судоустрій; прокуратура та адвокатура. Одеса: [б.в.], 2009.

Сухонос В.В. Прокуратура в системі державних органів України: теоретичний аналіз сучасного стану та перспектив розвитку: монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008.

Сірий М. Не «око государеве», а захисник публічного інтересу. Сучасні перспективи реформи прокуратури. Дзеркало тижня. 2009. № 18 (746). 22 – 29 травня.

Сокальська О.В. Судоустрій та судочинство в Україні (XVI –початок XVII ст.): дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. Київ, 2006.

Твердохліб М.Г. Історико-правові витоки участі прокурора у кримінальному провадженні в на українських землях. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 32. Т. 3.

Тагієв С.Р. Генезис та становлення інституту негласних слідчих (розшукових) дій. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2015. Вип. 2. С. 295-303.

Ухач В.З. Історія держави і права України (конспекти лекцій). Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2020.

Хамула П. Особливості становлення та розвитку правоохоронних органів на території України: історичний аспект. Віче. 2015. № 4. С. 28-31.

Холод Ю.А. Організація поліцейського апарату в Україні в другій половині XIXст. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених. Вип. 1: Матеріали наукової конференції молодих вчених Університету внутрішніх справ. Харків: Ун-т внутрішніх справ. С. 5-6.

Холод Ю.А. Загальна поліція в Україні в кінці XVIII – першій половині XIX ст. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених: Зб. наукових праць. Вип. 3-4. Харків: Ун-т внутрішніх справ, Основа. С. 236-238.

Холод Ю.А. Регламентация поліцейських заходів за законодавством Російської імперії другої половини XIX ст. Вісник Університету внутрішніх справ. 2000. Вип. № 11. С. 197-200.

Холод Ю.А. Поліцейське право Російської імперії. Вісник Університету внутрішніх справ. 2000. Вип. № 12. С. 182-187.

Холод Ю.А. Загальна поліція Російської імперії в Україні в 1862-1905 рр.: автореф. дис. ... к.ю.н. Харків: [б.м.], 2001. 19 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 1: З найдавніших часів до початку XX ст.. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 472 с.

Хрестоматія з історії держави і права України: У 2-х т.: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти. Вид. 2-ге, перероб. і доп.: Том 2: Лютий 1917 р. 1996 р. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. 728 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. Том I: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. К.: Ін Юре. 1998. 504 с.

Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. Том II: Навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 2 т. К.: Ін Юре. 1998. 608 с.

Хамула П. Особливості становлення та розвитку правоохоронних органів на території України: історичний аспект. Віче. 2015. № 4.

Чисніков В.М. Сискна поліція в Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження: автореф. дис. ... д.ю.н. Харків, 2018. 43 с.

Чисніков В.М. Сискна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження: монографія: у 2-х кн. Кн. II. Харків: Мачулін, 2014. 624 с.

Чисніков В.М. Сискна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): історико-правове дослідження. Кн. 1. Документи і матеріали: навч. посіб. Державний науково-дослідний інститут МВС України; Українська секція міжнародної поліцейської асоціації. Київ: Ніка Нова, 2011. 939 с.

Чисніков В.М. Таємна агентура сискної поліції Російської імперії: нормативно-правове регулювання. Наука і правоохорона. 2012. № 2 (16). С. 216–221.

Чисніков В.М. Сискна поліція в Україні за часів Російської імперії (1880–1917 рр.): бібліографічний аспект. Наука і правоохоронна. 2017. № 1. С. 323–329.

Шестопалов Р. Історичні передумови становлення та розвитку правозахисної діяльності органів прокуратури України. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 2.

Щербина І. В. Історичні етапи становлення розвитку прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності органами національної поліції України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія. Право. 2015. Випуск 34-2.

Юрій В.А. Організаційно-правові основи становлення органів політичної поліції Російської імперії та їх функціонування в м. Одесі (перша половина XIX ст.). Південноукраїнський правничий часопис. 2014. № 3. С. 196-199.

Яремко К. Політична поліція Російської імперії другої половини XIX-початку XX ст. в сучасній російській історіографії. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. 2015. № 5. С. 157-163.

Навчальне видання

Василь Зіновійович УХАЧ

Історія правоохоронних органів України

Навчально-методичні матеріали

Підписано до друку 28.09.2021.

Формат 60x 84/16. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсетний 80 г/м². Друк електрографічний.

Умов.-друк. арк.3,02.

Тираж 30 примірників. Замовлення № 10/21/3-5.

[прінт • копії • центр]

Віддруковано у видавничому центрі "Вектор"

46018 м. Тернопіль, вул. Львівська, 12

тел. (0352) 40-08-12

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.
ФОП Осадца Ю.В.